

nieuwsbrief juni 2016

MEDISCHE MISSIE ZUSTERS

Visie en missie van
HEAL

Terima Kashi
Indonesia

Heelwording in Zuidoost-Azië

Bezoek ook onze website:
www.medischemissiezusters.nl

Colofon

Medische Missiezusters is een uitgave van de Stichting Vrienden van de Medische Missiezusters om geïnteresseerden te informeren over leven en werk van de medische missiezusters.

Redactie

Magda Van Hoyweghen, MMZ
Mirjam Koevoets, MMZ
Tjitze Vogel

Commentaar en reacties

Te richten aan:
Redactie,
vriendenmmz@antenna.nl

Voor Nederland en België:

Telefoon 030 2732 503
Donaties:
Rabobank
IBAN: NL95RABO0364260602
BIC : RABONL2U

ING Bank
IBAN: NL13INGB0000335600
BIC : INGBNL2A

De Belgische donateurs kunnen giften van minimaal € 40,00 aftrekken. Op verzoek ontvangt u een kwijtschrift.

Internet

E-mail:
vriendenmmz@antenna.nl
Website:
www.medischemissiezusters.nl

Vormgeving

Arti Medica, Ben Kooloos
www.artimedica.nl

Druk

ID Print, Roelofarendsveen

Foto's

Archief MMZ

Medische Missiezusters wordt tweemaal per jaar toegezonden aan donateurs en geïnteresseerden. Ook interesse? Stuur een mailtje of bel met het kantoor in Utrecht. De nieuwsbrief wordt kosteloos toegezonden, er wordt gevraagd om een vrijwillige bijdrage.

De Stichting Vrienden MMZ is bij de fiscus geregistreerd als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). De Vrienden betalen geen belasting over schenkingen, erfenissen en legaten, u kunt giften aftrekken van de belasting.

ISSN: 0926-1281

Van de redactie

Als ik dit schrijf zijn alle christelijke voorjaarsfeesten van dit jaar weer achter de rug. Heel veel mensen hebben er van genoten; Pasen, Hemelvaartsdag en Pinksteren – en een aantal van deze dagen was het prachtig weer! Soms denk ik dat Pasen steeds sneller op Kerstmis volgt; naarmate ik ouder wordt gaat de tijd steeds sneller en ik word in mijn denken, doen en laten, ondanks een goede gezondheid, toch wat trager. Dat geeft soms het gevoel dat de tijd mij inhaalt en ik niet altijd alles meer kan bijhouden.

Met herkenning, humor en een beetje weemoed lees ik de woorden uit psalm 103, beslist geschreven door een 'leeftijdsgenoot'; *"Als gras zijn de dagen van een mens, hij bloeit als een bloem op het veld; even waait de wind er overheen en hij is weg. Alleen de Liefde duurt eeuwig"*.

Op de achterzijde van dit blad vind u een citaat uit onze constitutie. Daarin hebben we verwoord wat ons vandaag als mmz inspireert, uitdaagt en samenbindt. *Liefde is de drijfveer die ons leven zin en richting geeft*.... stellen we 'n paar regels verder.

Het bestuur beraadt zich op de toekomst van de Stichting Vrienden, zoals u in de begeleidende brief heeft kunnen lezen. Wij van de redactie denken mee en vertrouwen er op dat de juiste keuzes zullen worden gemaakt. En om bij mijn Bijbelse beeldspraak te blijven; er bloeien steeds weer nieuwe bloemen in het gras... zoals u kunt lezen in de bijdragen van medische missiezusters in Oost-Azië.

Deze keer willen we u graag betrekken bij de ontdekkingsreis van de jonge Duitse mmz psychiater Anke Böckenförde. Zij is sinds een jaar werkzaam in Indonesië en geeft haar directe zorg aan mensen met psychische problemen die nog zo weinig begrepen worden in hun eigen omgeving en in de gezondheidszorg in hun land.

Onze Filipijnse zusters geven een verslag van de voortgang van hun project HEAL, een sociaal ecologisch centrum waaraan de Vrienden hebben meegewerkt. Er worden groepen ontvangen en men werkt aan bewustwording en respect voor de aarde en voor alles wat leeft en geeft aandacht aan de essentiële onderliggende bronnen van gezond leven voor allen; eerbied en zorg, eenvoud en delen.

Namens de redactie wens ik u een mooie, zonnige zomer.

Mirjam Koevoets mmz

Voor meer informatie over de zusters en de projecten, nodig ik u graag uit de website www.medischemissiezusters.nl te bezoeken.

Jaarverslag 2015

Toekenning financiële ondersteuning projecten MMZ in 2015

Stichting Vrienden MMZ Utrecht

In 2015 hebben we met uw hulp weer een groot aantal projecten van de zusters in diverse werelddelen kunnen ondersteunen, waarvoor onze hartelijke dank.

De besteding aan onze doelstellingen is als volgt te specificeren:

	€
AFRIKA	
GHANA	
DVD productie voor moeder en kind gezondheid	5.600
Renovatie Berekum House	2.759
KENIA	
Huisvesting voor stafmedewerkers Good Shepperd	
Angiya Dispensary	62.500
ETHIOPIE	
Sociale rehabilitatie voor OVC 2014/2015	10.000
OEGANDA:	
Kampala, huisvesting voor Novices	257.054
AZIE	
INDIA	
Verblijf voor oudere zusters in Pune	101.670
FILIPIJNEN	
HEAL dakbedekking trainingcentrum	5.215
HEAL nieuwbouw slaapgelegenheid staf	13.265
EUROPA	
ENGELAND	
Society Scholarship Fund	52.032
ENGELAND	
Renovatie Community House MMS Springfield	61.216
ZUID AMERIKA	
VENEZUELA	
Empowerment van jeugd om geweld te verminderen in Barquisimeto	17.030
Gezondheidsprogramma, La Carucieña, Barquisimeto	5.000
PERU	
Cofari; project 'kwaliteit van leven voor kinderen met een beperking in Arequipa	18.271
Totaal donaties aan projecten MMZ	611.612
Bijdrage Zorgkosten zusters Nederland-België	147.760
Totaal	759.372

Voor meer informatie over de projecten kunt u terecht op www.medischemissiezusters.nl.

Het officiële jaarverslag, voorzien van een accountantsverklaring, wordt vanaf 15 juni a.s. gepubliceerd op bovengenoemde website.

Wilt u meer weten over het jaarverslag 2015, neem dan contact op met het kantoor van de Stichting Vrienden Medische Missiezusters, vriendenmmz@antenna.nl.

VISIE EN MISSIE VAN HEAL

Februari 2016 was een heel bijzondere tijd voor ons: we vierden het 10-jarig bestaan van Heal en we hebben ook alle redenen om God te danken. We kunnen terugkijken op deze voorbijgane jaren omdat we zowel pijn als vreugde hebben ervaren, als ook groei en verdere ontwikkeling van dit project.

We danken allen die hebben meegewerkt aan deze opbouw. Een speciaal woord van dank voor 'Vrienden' die door hun financiële bijdragen het ons mogelijk hebben gemaakt de plannen voor de staf te realiseren: huizen en trainingcentrum. Hierdoor aangemoedigd, hebben de medische missiezusters op de Filipijnen een geanimeerde campagne gehouden voor lokale fondswerving.

HEAL is als een droom die werkelijkheid is geworden. We hadden al lang een verlangen om aan de tekenen van de tijd tegemoet te komen door een alternatieve eco-vriendelijke levensstijl aan te nemen: eenvoud, zodat anderen zouden mogen leven.

Het verhaal van HEAL gaat verder met een gift van een Filipijnse familie die ons een stuk land van 2 hectaren schonk. Twee pioniers, Lynn Kaum en Natividad Cristobal, maakten van het verwilderde stuk land, dat overgroeid was met gras en onkruid, een mooi gebied, begroeid met allerlei verschillende soorten bomen. Met het startkapitaal, van 'Vrienden', konden we dan in 2007 met de bouw beginnen.

In 2008 verhuisde de toekomstige gemeenschap van MMZ. De groepsruimte was bijna klaar toen ook de eerste groep universiteit studenten van de La Salle Universiteit konden beginnen aan een weekend 'Earthcamp' (zie foto's).

Vanaf het allereerste begin was het duidelijk dat we ons zouden richten op de bewustwording van wat er eigenlijk aan de gang is in ons mooie land. Dit proberen we te bewerkstelligen door zowel individuele- als groepsbegeleiding te baseren op het Scheppingsverhaal. We geloven dat een alternatieve eco-vriendelijke levensstijl gegrond moet zijn in onze bron van leven: onze Schepper.

Het is ook duidelijk voor ons dat HEAL een plaats is van hoop die ons verbindt met Moeder Aarde en aan de deelnemers de richting wijst via een ecologische manier van leven. Door zo bezig te zijn, zijn we als vanzelf terecht gekomen bij een manier van leven die in stand gehouden kan worden, omdat we leven van wat Moeder Aarde ons geeft.

Onze 'healing mission' indachtig hebben we ook een logo gekozen met de 4 elementen: Vuur (energie en licht), Water (zuiverend en verkwikkend), Lucht (adem en

Onze Visie

Een thuis voor alle leven, een harmonieuze samenleving met iedereen op een rechtvaardige en helende wijze, met een wederkerige verbetering van een steeds dieper groeiende verhouding met God De Schepper van dat alles..

Onze Missie

Een genezende gemeenschap zijn, een thuis voor alle leven, waar we een gemeenschappelijke relatie hebben met God en een actieve deelname aan en bevordering van DE visie en DE droom.

geest) en Aarde (voedend en ondersteunend). Deze liggen aan de basis van elk leven, zowel van de Aarde als van de mens.

Paus Franciscus heeft gezegd: de roep van de armen is de roep van de aarde. Onze roeping vinden wij in het herstellen van de schade,

Tekst: Mary Anne Bellosillo
Vertaald door
Magda Van Hoyweghen

*We willen komen tot een wereldvisie
die ons, mensen, leidt naar een goede manier
van leven op onze aarde.*

Uitleg aan een deelnemende groep

die we tot nu toe hebben aangebracht en de oorspronkelijke zegeningen van Gods schepping terug te brengen. Onze tegenwoordige tijd is een heel bijzondere en ook een opwindende periode omdat nu overal ter wereld een ecologisch wereldbeeld naar voren komt. Dit is inderdaad een bijzondere reden tot hoop.

Vinden wij de wijsheid en de inzichten, de nieuwe waarden en de nieuwe krachten om de grote verandering te kunnen bewerkstelligen. We willen komen tot een wereldvisie die ons, mensen, leidt naar een goede manier van leven op onze aarde. We durven ook te vragen om bijzondere aandacht te geven aan stilte, serene waakzaamheid, rust en vrede als tegenwicht voor de versnelling die over de hele wereld waait. Het is alleen als we met een aandachtige, rustige blik in het leven

staan dat we de sacraliteit van alle leven kunnen ervaren. Deze houding behoedt ons er voor te vernietigen of keuzes te maken die ingaan tegen alles wat leven bevordert en voedt.

Sr. Lynn Kaum, bewerking van verwilderd land

Verschillende religieuze groepen die naar Heal komen voor een cursus, een lezing of een retraite komen meestal uit Azië. Hun interesse gaat vooral uit naar onze spiritualiteit die haar basis vindt in ecologie en alternatieve levenswijze die tegenwicht biedt aan: consumptisme en een verkwistende economie. De getuigenis die uitgaat van onze 'Heal Community' wordt heel erg gewaardeerd en herkend door de meeste deelnemende groepen.

TERIMA KASIH Indonesia!

Indonesië is een archipel die bestaat uit meer dan 17.000 eilanden en eilandjes met een multiculturele bevolking van 260 miljoen mensen van 350 etnische groepen elk met hun eigen taal en cultuur en dat alles in een lange traditie van een vredevol samenleven. Het land is van een adembenemende schoonheid met ontelbare rijstterrassen, vulkanische landschappen en prachtige kusten.

De resten van een vroegere Nederlandse aanwezigheid is nog levend vooral bij de oudere bevolking. Ook de architectuur van de gebouwen, broodproducten en sommige uitdrukkingen in Bahasa Indonesia, zijn nog duidelijk een restant van 3 eeuwen tegenwoordigheid van Nederlanders tot 1945.

De gemiddelde leeftijd van de bevolking is 28,6 jaar!

Anke Böckenförde vertelt:

"De medische missiezusters hebben een lange geschiedenis in Indonesië met meer dan 70 jaar aanwezigheid in en met hun missie van heling bij een bevolking met meer dan 200 miljoen moslims, het land met het grootste aantal moslims in de wereld. Op Java en Celebes zijn de zusters actief betrokken bij verschillende medische diensten, pastoraal werk en jeugdwerk. Ze zijn ook nog actief in een modern ecologisch centrum in Bandung: het Eco camp. Je kunt niet voorbijgaan aan de vruchten van de vroegere missie van onze Nederlandse zusters die verschillende ziekenhuizen hebben gesticht o.a. het Fatima hospital in Parepare en een huis voor weeskinderen én alleenstaande ouderen.

Tijdens mijn verblijf in Indonesië (voorlopig één jaar, maar ik hoop er verder te kunnen werken) ben ik als psychiater en psychotherapeut vooral bezig geweest met mensen met een psychische afwijking, vooral met degenen die geen behandeling en zorg krijgen.

Vrij vlug na mijn aankomst in Indonesië had ik de mogelijkheid om deel te nemen aan cursussen bij de katholieke

universiteit: Atma Jaya. Ik was heel dankbaar voor het inzicht dat ik kreeg in de geestelijke gezondheidszorg in Indonesië. Ik kreeg een beter inzicht in de psychiatrische behandeling in verschillende ziekenhuizen en ik werd diep geraakt door mijn contact met geesteszieke patiënten.

Ibrahim, een 25-jarige patiënt, is zo een voorbeeld. Toen ik samen met een collega de ronde deed op de psychiatrische afdeling vroeg hij: "Kan ik a.u.b. in dit ziekenhuis blijven voor de rest van mijn leven?" Toen de psychiater hem vroeg: "waarom" antwoordde hij: Mijn ouders zullen me weer aan de ketting leggen als ik een psychotische aanval krijg. Ze denken dat ik door de duivel bezeten ben". En toen toonde hij zijn wonden op armen en benen als gevolg van de kettingen.

Ook al worden er hoge eisen gesteld aan universitair onderwijs, het gebruik van dergelijke fysieke beperking, *pasung* genoemd, is voor mensen met psychische problemen nog een dagelijks gebruik. Indonesië heeft 50 inrichtingen voor patiënten met psychische problemen en er zijn nog geen 700 psychiaters in het hele land. In

sommige provincies zijn er nog helemaal geen psychiatrische inrichtingen: één inrichting per 5,2 miljoen inwoners. Ter vergelijking: Duitsland, waar ik mijn opleiding heb gehad, telt één inrichting per 6250 inwoners

Ibrahim is maar één van de meer dan 19 miljoen Indonesiërs die kampen met psycho-sociale problemen. Veel zieken worden behandeld zoals Ibrahim: eerst wordt er een consult gevraagd bij de traditionele genezer die gewoonlijk als religieuze leider bidt over de zieke om verlossing van de duivel te vragen. Als gevolg van onwetendheid, opvoeding en gevoelens van schuld en schaamte, zoeken ouders en familie geen dokter op of andere medische hulp. Vaak worden mensen met een psychische handicap en psychische ziekten het slachtoffer van die schaamte en dat onbegrip, met sociale uitsluiting als gevolg. Ondanks een nieuw nationaal programma om te voorkomen dat *pasung* nog gebruikt wordt, zijn er volgens het Ministerie van Gezondheid nog ruim 57.000 mensen met een psychische handicap die letterlijk geketend worden of in armzalige en onmenselijke omstandigheden worden vastgehouden.

Hoe heeft Ibrahim dan toch toegang gevonden tot medische zorg? Zijn broer was in contact gekomen met KIPS (Indonesische gemeenschapszorg voor mensen met schizofrenie) en die hebben zijn familie kunnen overtuigen om hem naar een psychiatrische instelling te brengen. Deze instelling heeft tot doel patiënten, familie en omgeving te informeren over deze ziekte. Ik heb me ook verschillende keren bij deze groep in Jakarta aangesloten, workshops gegeven en beschermde plaatsen bezocht voor

in al de gewonde, gekwetste en marginale mensen. Ibrahim en vele anderen hebben me laten inzien dat er in een zelfde situatie zowel gebrokenheid kan zijn als genezing. De onverwoestbare vitaliteit van Ibrahim, zijn menselijke waardigheid en zijn vechten voor een betere toekomst geeft me vertrouwen in de kracht en goedheid van God en geeft me ook een diepe vreugde en vertrouwen voor de toekomst.

Ik heb ook ervaren dat, samen met mmz en andere tochtgenoten we onderweg zijn om een 'healing presence' te zijn voor alle mensen, vooral voor degenen die we ontmoeten langs de kant van de weg. Anna Dengel heeft me ook geïnspireerd met haar woorden: "be optimistic, no matter what comes. We do not have to be afraid, we are in God's hand"."

*Tekst: Anke Felicitas Böckenförde.
Vertaling: Magda Van Hoyweghen*

dakloze geesteszieken. Ik heb mensen gezien in deze 'schuilplaatsen' die geketend waren en vrouwen die naakt opgesloten waren in kleine kooien!

Deze mensen hadden geen kans op een juiste medische behandeling. Alleen medicinale kruiden en gebedsdiensten waren er toegestaan!

Alhoewel er grote uitdagingen blijven, zijn er ook een paar hoopgevende signalen. Deze tekenen van hoop, waarbij vooral NGO's de voortrekkers zijn,

inspireren me en zetten me aan om iets te ondernemen om deze noden te verzachten.

Na dit, mijn eerste jaar in Indonesië, kan ik van harte zeggen: *TERIMA KASIH!* Dit betekent letterlijk: ontvang zorg, liefde! Terugkijkend op dit voorbije jaar dank ik God om zijn zorg, zijn liefde die ik heb mogen ontvangen op veel verschillende manieren, ik ben Hem ook dankbaar om zijn tegenwoordigheid te hebben mogen ervaren

In Memoriam

*Op 12 januari, 4 dagen vóór haar 86ste verjaardag, overleed in Utrecht **Zr. Livina de Nijs**. Als verpleegster besloot ze in 1955 medische missiezuster te worden. In 1958 ging ze enkele jaren voor werk en studie naar Welkom, Zuid-Afrika en vanaf 1963 was ze in Malawi waar ze in verschillende ziekenhuizen een leidinggevende functie op zich nam. Livina heeft haar hart verloren aan dat land! Met enkele onderbrekingen van een paar jaar in Nairobi en in Antwerpen, bleef ze trouw aan Malawi, tot grote steun van de bisschop en de zusters. Toen ze 70 jaar was kwam ze terug naar Nederland en sloot ze zich aan bij de zusters in Utrecht. Livina heeft zich lange tijd met hart en ziel ingezet voor de Stichting Vrienden, ze was ruim 6 jaar lid van de redactie van dit blad en ze hielp op het kantoor met administratief werk*

***Zr. Marie-José Stoffers** trad in 1952 als onderwijzeres toe tot de medische missiezusters. Tot 1966 was ze werkzaam in de opbouw van de 'Vriendenkring', zowel administratief als buitenshuis. Daarna vertrok ze naar Indonesië. Marie-José voerde in de mmz-ziekenhuizen bezigheidstherapie in en begeleidde jonge Indonesische vrouwen in hun mmz-vormings-tijd. In 1986 nam ze afscheid van Indonesië en ging ze in Londen meewerken aan het schrijven van de geschiedenis van de medische missiezusters. De laatste jaren woonde ze met haar medezusters in De Beyart in Maastricht, waar ze op 27 februari overleed. Marie-José werd 89 jaar.*

Wij zijn geroepen om genezend aanwezig te zijn
in het hart van een gewonde wereld,
om te getuigen van de heelijkheid van de schepping
en om mee te bouwen aan één wereld
waarin alle mensen
alle culturen
en al het geschapene
gerespecteerd en bevestigd worden.

Wij zetten ons in voor de bevordering
van gezondheid en heelwording
in alle aspecten van het leven
en voor het bewaren van
de integriteit van het leven,
handelend waar deze wordt bedreigd.

Met zorg en mededogen
delen we het leven van hen
die arm gemaakt en onderdrukt
zoeken naar eigen kracht en vrijheid.

Uit de constitutie van de medische missiezusters